

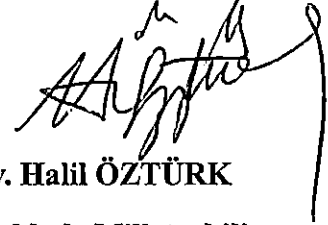
Tarih: 10.07.2023

Sayı: 2023/85 TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27. dönemde vermiş olduğum;

2/4981, 2/4846, 2/4722, 2/4723, 2/4724, 2/4725, 2/4129, 2/4130, 2/3778, 2/3602, 2/3455,
2/3279, 2/3269, 2/3238, 2/2942, 2/2873, 2/2844, 2/2743, 2/2742, : 2/2394, 2/2383,
2/2384, 2/2311, 2/2205, 2/2010, 2/1925, 2/1924, 2/1923, 2/1952, 2/1788, 2/1763, 2/1764,
2/1736, 2/1731, 2/1730, 2/1747, 2/1748, 2/1625, 2/1440, 2/1347, 2/1314, 2/1265, 2/1165,
2/1161 esas numaralı Kanun Tekliflerini yeniliyorum.

10.07.2023

Av. Halil ÖZTÜRK

Kırıkkale Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İçişleri , Dijital Mecralar , Adalet
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih: 14-7-2023	Esas No:2/1310

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
1 0 Temmuz 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
1 0 Temmuz 2023
No: 1245914

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	
T.B.M.M. GRUP BAŞKANLIĞI	
Tarih:	17/08/2021
Sayı:	269

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yabancı Kaynaklardan Fonlanan Bazı Faaliyetler Hakkında Kanun Teklifim ekte gerekçesi ile birlikte sunulmaktadır.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 6/8/2021

1) Halil ÖZTÜRK

Kırıkkale Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Adalet - Dijital Mecralar - İçişleri
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih:	01 Ekim 2021
Esas No:	2/3778

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK. LİGİ
17 Ağustos 2021
Numara

TBMM GENEL EVRAK
17 Ağustos 2021
No. 857976
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Tarih boyunca psikolojik harekâtlar hasım güçler tarafından çeşitli biçimlerde ve farklı etkinlik seviyelerinde kullanılmıştır. Psikolojik harekât, hedef halk kitlelerinin duygularını, düşüncelerini, eğilimlerini ve yönelimlerini etkilemek için seçilmiş ya da üretilmiş bilgilerin iletilmesi için planlanmış operasyonlar olarak tanımlanmaktadır. Sahte ya da kısmen veya tamamen yanlış bir bilginin halk arasında yayılmasıyla anılan psikolojik harekâtın planlayıcısının amaçlarına uygun tutum ve davranışları teşvik etmek veya güçlendirmek mümkün olabilmektedir.

Masum mizah amacı taşıyan ve kolayca anlaşılabilen küçük bir bölüm hariç olmak üzere, yanlış bilgiler, algı oluşturmak için sahte evraklarla hazırlanan bilgi, belge ve görüntüler ya da yalan haberler siyasi ya da finansal alanda son derece tehlikeli ve yıkıcı sonuçlara neden olabilmektedir. Yalan haber ve sahte bilgi ve belgelerin etkisi, hızla dijitalleşen dünyada milyonlarca insanın etkileşime girmesini sağlayan sosyal medya araçlarının da etkisiyle, son derece düşük maliyetle, geniş erişim ve hızlı dolaşım elde edebilmekte, bu etki yapay zeka unsurlarıyla katlanarak çoğalmaktadır.

Hızla geniş halk kitlelerine ulaşan yalan haberler ve sahte belgeler, dezenformasyon kampanyaları biçiminde kendini gösteren psikolojik harekâtın bir parçası olabilmektedir. Yalan haber ve manipülasyon amaçlı sahte belgelerle oluşturulan bilgi ve haberlerin psikolojik harekât unsuru olarak kullanılması, milli birlik ve beraberlik, kamu barışı ve düzeni gibi temel değerleri sarsmakta ve giderek bir ulusal güvenlik sorunu haline gelmektedir. Nitekim, son dönemde Türkiye'yi hedef alan dezenformasyon faaliyetlerinin ciddi boyutlara ulaştığı, Türk Milletinin milli birlik ve beraberliğini tehdit eder niteliğe büründüğü gözlenmektedir.

Yalan haber ve manipülatif bilgiye dayalı psikolojik harekâtlara karşı yapılacak yasal düzenlemelerle cezai yaptırımların dezenformasyona bilinçli ya da bilinçsiz şekilde dâhil olan bireylere yöneltilmesi, psikolojik harekâtın asıl planlayıcılarını etkilemediği gibi şu zorlukları da beraberinde getirmektedir: (i) Sahte haberin tanımlanması sorunu (ii) Mevzuatın ülkesel sınırları karşısında dijital mecraların küresel boyutu (iii) Yalan haber ve manipülasyon amaçlı sahte belgelerle oluşturulan sahte bilgi ve belgelerin gerçek failinin belirlenmesi sorunu (iv) Dezenformasyon kampanyalarının karmaşıklığı. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, dezenformasyon muhatabı ya da katılımcısı bireylere yönelik düzenlemeler yerine, sorunun kaynağında bulunan yabancı destekli ve örtülü psikolojik hareket faaliyetlerine yönelik düzenleme yapılması isabetli olacaktır.

Bilgi iletişim teknolojilerinde çığır açan dönüşüm, kitle iletişim araçları yoluyla bilgiye erişimde büyük imkânlar getirmekte ve toplumun demokratik olgunluğuna katkı sağlamakta ise de; kitle iletişim araçlarıyla veya sosyal medyada yayılan bilgi ve haberlerin üretim süreçlerinde şeffaflığın kaybolması, doğru bilgiden uzaklaşılması ve aynı zamanda bilginin çarpıtılması olguları da bu sürece eşlik etmektedir. Özellikle son yıllarda, alternatif bilgi kaynağı ve bağımsız medya olarak kendilerini ülkemiz kamuoyuna takdim eden birçok yeni nesil iletişim ve habercilik kuruluşunun bilgi üretim süreçlerinde objektiflik ve şeffaflığı yok ederek yayın politikalarını kendilerine malî imkânlar sağlayan kaynakların hedef ve önceliklerine göre Türkiye'de kamuoyu oluşturmak amacıyla belirlediği, bu tür kuruluşlara mali imkân sağlayanların ise çoğunlukla yabancı menşeli olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum gazetecilik ve haberciliğin temel ilkeleriyle çeliştiği gibi ülkemizin milli güvenliği açısından

da büyük tehditler arz etmektedir. Başta ABD ve Rusya olmak üzere çeşitli önde gelen ülkelerde bu alanda yasal düzenlemeler yapıldığı, bazı ülkelerde de bu yönde adımlar atıldığı da bilinmektedir. Mevcut örnekler incelendiğinde teklifteki hususlara benzer nitelikteki düzenlemelerin bulunduğu görülmektedir.

Bu çerçevede, ülkemiz vatandaşlarının Anayasal garanti altında bulunan haber alma hak ve özgürlüklerinin manipülasyon yoluyla ihlal edilmesinin önüne geçilmesini teminen, yabancı mali kaynaklarla finanse edilmek suretiyle Türkiye’de habercilik ve yayıncılık sahasında faaliyet gösteren veyahut bu alana sari faaliyetlerde bulunan gerçek kişiler ile kuruluşlara ilişkin şeffaflık ve bilinirliğin arttırılması gerekmektedir.

Bu amaçla hazırlanan kanun teklifimiz ile internet ve sosyal medya dâhil olmak üzere her türlü basılı, görsel ve işitsel mecrada habercilik, yayıncılık, yorumculuk veya kanaat oluşturuculuğu gibi bilgi aktarımı faaliyetlerinde bulunanların yabancı mali kaynaklar ile finanse edilmesi halinde özel bir statü içerisinde değerlendirilmesi ve bu statüye sahip kişi ve kuruluşların ürettiği içerik ve materyallerin yabancı mali kaynaklarla finanse edilen kuruluşlarca üretildiğinin açıkça anlaşılmasına yönelik gerekli bilgilendirici tedbirlerin alınması sağlanmakta ve ülkemizde kamuoyu oluşturucu faaliyetlerinin şeffaflığı sağlanırken medya kuruluşlarının objektiflik ve tarafsızlığının güçlendirilmesi öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile kanun teklifinin amaç ve kapsamı belirlenmektedir.

MADDE 2- Madde ile kanun teklifinde yer alan tanımlar açıklanmaktadır.

MADDE 3- Bir yabancı merkez temsilcisi olarak internet ve sosyal medya mecraları gibi kanallar dâhil olmak üzere herhangi bir kitle iletişim mecrasında habercilik, yayıncılık, yorumculuk veya kanaat oluşturuculuğu gibi bilgi aktarımı faaliyetlerinde bulunmak isteyenlerin tescil zorunluluğu düzenlenmektedir.

MADDE 4- Bu Kanun uyarınca yabancı merkez temsilcisi kabul edilenler tarafından habercilik, yayıncılık, yorumculuk veya kanaat oluşturuculuğu gibi her türlü bilgi aktarımı faaliyetleri gerçekleştirilirken, bu faaliyetlere muhatap yararlanıcı tarafından anılan faaliyetlerin yabancı merkez ya da merkezlerce sağlanan fonlar vasıtasıyla gerçekleştirildiği konusunda açık ve anlaşılır biçimde aydınlatılması zorunluluğu düzenlenmektedir.

MADDE 5- Madde ile bu kanun hükümlerine aykırı hareket eden yabancı merkez temsilcileri hakkında uygulanacak cezai müeyyideler düzenlenmektedir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

MADDE 7- Yürürlük maddesidir.

YABANCI KAYNAKLARDAN FONLANAN BAZI FAALİYETLER HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; yurtdışı kaynaklardan fonlanan ve Türkiye Cumhuriyeti kamuoyunu yönlendirmeyi veya etkilemeyi amaçlayan faaliyetlerin denetim altına alınması suretiyle Türkiye Cumhuriyeti içindeki yabancı kaynaklı etkiye ilişkin şeffaflığın sağlanmasıdır.

Kapsam ve Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- (a) Yabancı merkez: Yabancı bir devlet, yabancı bir devletin herhangi bir organı, yabancı bir siyasi parti, yabancı bir ülkenin yasalarına göre kurulmuş herhangi bir kuruluş, uluslararası kurum ve örgütler ya da Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında yerleşik herhangi bir gerçek ya da tüzel kişiyi,
- (b) Yabancı merkez temsilcisi:
 - (i) Bir yabancı merkezin yönlendirmesi, talebi, telkini veya doğrudan ya da dolaylı kontrolü altında veya;
 - (ii) Bir yabancı merkezden ya da bir yabancı merkezin Türkiye’de yetkilendirdiği, maddi yardım veya hibede bulunduğu kişi veya kuruluşlardan doğrudan ya da dolaylı olarak sağlanan para veya diğer maddi varlıkları kabul ederek, internet ve sosyal medya mecraları dahil olmak üzere herhangi bir basılı, görsel veya işitsel mecra da Türkiye Cumhuriyeti kamuoyunu etkilemeye veya yalan ve yanlış haberle Türkiye Cumhuriyeti aleyhinde yurtdışında algı oluşturmaya yönelik habercilik, yayıncılık, yorumculuk veya kanaat oluşturuculuğu gibi bilgi aktarımı veya kamuoyunu yanıltıcı algı oluşturmaya yönelik etki ajanlığı faaliyetlerinde bulunanları,
- (c) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,
- (d) RTÜK: Radyo ve Televizyon Üst Kurulunu

ifade eder.

Yabancı Merkez Temsilciliği

MADDE 3- (1) Bir yabancı merkez temsilcisi olarak internet ve sosyal medya mecraları dahil olmak üzere herhangi bir basılı, görsel veya işitsel mecra da habercilik, yayıncılık, yorumculuk veya kanaat oluşturuculuğu gibi bilgi aktarımı faaliyetlerinde bulunmak isteyenler söz konusu temsilcilik ilişkisinin başlamasından itibaren otuz gün içinde Bakanlığa başvurarak Bakanlıkta tutulan yabancı merkez temsilcisi siciline kayıt yaptırmak zorundadır. Tescil başvurusunun Bakanlığa ulaştığı tarihte tescil gerçekleşmiş sayılır.

(2) Yabancı merkez temsilcisinin Bakanlığa başvurma yükümlülüğü, birinci fıkrada belirtilen otuz günlük sürenin bitiminden sonra da devam eder ve temsilcilik halinin sona ermesi, başvuru yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(3) Yabancı merkez temsilcisi siciline kayıt başvurusuna aşağıdaki bilgi ve belgeler eklenir:

- (a) Gerçek kişi olarak tescil talebinde bulunanın adı soyadı, uyruğu, Türkiye Cumhuriyeti içerisindeki iş ve ikamet adresi ile varsa başka ülkelerdeki tüm iş ve ikamet adresleri,
- (b) Tüzel kişi olarak tescil talebinde bulunan kuruluşun açık adı, kuruluş sözleşmesi, senedi ya da tüzüğünün bir nüshası ile gerçek kişi yöneticilerinin tamamının (a) bendinde belirtilen bilgileri,
- (c) Tescil talebinde bulunanın yabancı merkez ile yaptığı her yazılı anlaşmanın bir nüshası, yazılı anlaşmanın bulunmadığı durumlarda ise söz konusu ilişkinin tüm koşullarını, iş ve görev tanımlarını ayrıntılı ve doğru bir biçimde yansıtan beyanname,
- (d) Tescil talebinde bulunanın tescile konu işte çalıştırdığı kişilerin (a) bendinde belirtilen bilgilerini içerir liste,
- (e) Tescil talebinde bulunanın tescil talebinin yapıldığı tarihten geriye doğru iki yıl içinde yabancı merkez ya da merkezlerden sağladığı para veya diğer maddi çıkarların niteliği, miktarı, edinimin zamanı ve kaynak yabancı merkezin statüsüne göre (a) ya da (b) bendinde belirtilen bilgileri içerir liste.

(4) Bu madde uyarınca sicile kaydolun her bir yabancı merkez temsilcisi, bu statüsü devam ettiği sürece, üçüncü fıkra uyarınca beyan edilmesi gereken tüm bilgi ve belgelere ilişkin yazılı veya dijital kayıtları Bakanlıkça yetkilendirilen kamu görevlilerinin incelemesine hazır halde tutar. Tescil edilmiş yabancı merkez temsilciliği statüsünün sona ermesinden itibaren üç yıllık süre ile muhafaza etmekle yükümlüdür.

(5) Bu madde uyarınca tutulan siciller alenidir. Bakanlık, söz konusu sicillerin aleniliğini internet sayfasında yayımlamak suretiyle temin eder.

(6) Tescil edilmiş yabancı merkez temsilcisi, Bakanlığa yapacağı başvuru ile tescilden terkinini talep edebilir. Terkin, talebin bakanlığa ulaştığı tarihte yapılmış sayılır.

Bilgilendirme Yükümlülüğü

MADDE 4- (1) Bu Kanun uyarınca yabancı merkez temsilcisi kabul edilenler ya da bunların çalışanlarınca internet ve sosyal medya mecraları dahil olmak üzere herhangi bir basılı, görsel veya işitsel mecra da habercilik, yayıncılık, yorumculuk veya kanaat oluşturuculuğu gibi bilgi aktarımı faaliyetleri gerçekleştirilirken, anılan faaliyetlerin yabancı merkez ya da merkezlerce sağlanan fonlarla gerçekleştirildiği konusunda yararlanıcının rahatlıkla fark edebileceği biçimde bilgilendirme yapılması zorunludur.

(2) Birinci fıkradaki bilgilendirme yükümlülüğünün usul ve esasları RTÜK tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Ceza Hükümleri

MADDE 5- (1) Bu Kanunun üçüncü maddesine aykırı olarak bir yabancı merkez temsilciliği yürüten kişiler, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yüzbin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar para cezası ile veya bunlardan biri ile cezalandırılır.

(2) Bu Kanunun dördüncü maddesinde düzenlenen bilgilendirme yükümlülüğünü kasten yerine getirmeyen kişiler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile veya bunlardan biri ile cezalandırılır. Bu suçun ihmalen işlenmesi durumunda verilecek ceza yarı oranında azaltılır.

Geçici Madde 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kanun kapsamına giren yabancı merkez temsilcileri, bir ay içinde üçüncü maddedeki tescil yükümlülüğünü yerine getirmek zorundadır.

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.